

ביקורת מעקב

הטיפול בערבויות המתקבלות ע"י העירייה - דו"ח מבקר העירייה מס' 18

1. בשנת 1994-1995 ערכנו ביקורת בנושא הערבויות המתקבלות ע"י העירייה.

2. להלן ממצאי הביקורת כפי שהופיעו בדו"ח מבקר העירייה מס' 18 :

א. ערבויות למכרז - הביקורת מצאה כי מרכזת ועדת המכרזים שומרת אצלה את ערבויות המציעים ומנהלת רישום מדוייק של כל הערבויות למכרז המתקבלות. לאחר שועדת המכרזים קובעת את הזוכה במכרז והעירייה חותמת איתו חוזה, הערבויות מוחזרות למציעים שלא זכו, בדואר רשום או במסירה ביד לגבי אותם המציעים הבאים לקחת את הערבויות. הערבויות לא נשמרות בכספת ואינן מאובטחות.

ב. הערבויות לביצוע - הביקורת העלתה כי הערבויות לביצוע נמצאות במגירת שולחנה של עובדת אגף ההנדסה ללא כל אמצעי בטחון לשמירתן. מעבר לכך אין כל רישום של הערבויות המתקבלות והנמצאות באותה מגירה ואין כל מעקב לגבי פקיעת תוקפן של ערבויות אלה. לא בכל המקרים הערבות עדיין בתוקף בשלב ההתחשבות הסופית עם הקבלנים ואז יש צורך בהארכת תוקף. הביקורת לא הצליחה לעמוד על מימדי התופעה לגבי ערבויות שאינן עוד בתוקף בעת ביצוע התשלום עבור החשבון הסופי, כיוון שלא היה קיים רישום ו/או מעקב כל שהוא לגבי הערבויות לביצוע.

ג. ערבויות שנת בדק - הביקורת העלתה כי ערבויות אלה נשמרות בכספת בגזברות העירייה ולגביהן קיים רישום ומעקב ידני אצל מזכירת הגזבר. יחד עם זאת, הביקורת מצאה כי ערבויות אלה מוחזרות, לאחר שנת הבדק, לקבלנים לפי דרישתם בלבד, אך ישנן ערבויות רבות שלא הוחזרו, תוקפן פג מזה שנים ונשמרות עדיין בגזברות.

בהנהלת החשבונות של העירייה מקפידים כבר בשלב החשבון התרום סופי וממילא בשלב החשבון הסופי כי הקבלן ימציא ערבויות לשנת בדק כמתחייב על פי החוזה. הדבר נעשה בטרם ההתחשבות הסופית על מנת למנוע מצב שבמקרה והחשבון הסופי נמוך יחסית משיעור 10% מסה"כ היקף התשלומים המצטברים, יוותר הקבלן על התשלום הסופי, לא יפקיד בידי העירייה ערבות מתאימה ובכך יתחמק מלעמוד על התחייבויותיו לגבי טיב העבודה. העתק מצולם של הערבות מצורף לחשבון הסופי.

ישנם מקרים בודדים, במיוחד לגבי פרויקטים גדולים יחסית, בהם ההתחשבות הסופית מתעכבת וכל אותו זמן הכספים שמגיעים לקבלן נשארים בידי העירייה. במקרים בודדים אלה, כאשר בעצם קבלת העבודה נעשתה כבר, אך ישנו עיכוב באישור החשבון הסופי, מסתפקת העירייה בקבלת ערבות שתוקפה קצר משנה אחת, היינו שנה בניכוי פרק הזמן מקבלת העבודה עד לביצוע התשלום. הדבר נעשה אך ורק באישור אגף ההנדסה.

יחד עם זאת יש לציין כי השיטה הזו, יכולה לגרום לכך שנוצר פער בין פג תוקף הערבות לביצוע, לבין תחילת תוקפה של הערבות לשנת הבדק, וזאת במיוחד שאין מעקב מסודר לגבי הערבויות לביצוע.

הערבויות לשנת בדק לא מוחזרות לקבלן על פי דרישתו, בטרם קבלת אישור מאגף ההנדסה על כי הקבלן מילא את כל ההתחייבויות לגבי טיב העבודה. מכאן שנוצרים מקרים שבעצם העירייה מחזיקה בערבות שתוקפה פג ועדיין אין

אישור אגף ההנדסה להחזר הערבות לקבלן. כפי שצויין לעיל זה גורם לריבוי הערבויות הנשמרות בכספת הגזברות ללא צורך כיוון שאינם תקפים עוד.

3. **באותו דו"ח מסכם מבקר העירייה כלהלן :**

הביקורת מצאה כי אין הקפדה על שמירת הערבויות, להוציא הערבויות לשנת בדק הנשמרות בכספת גזברות העירייה. יש להוציא הנחיות מטעם גזבר העירייה על אופן ומקום שמירת הערבויות.

המעקב אחר הערבויות לביצוע ותוקפן אינו מסודר ואינו מספיק. רצוי כי גם ערבויות אלה יועברו לשמירה, רישום ומעקב בגזברות העירייה, תוך המשך ההפרדה בין לבין הערבויות לשנת בדק.

יש מספר רב יחסית של ערבויות לשנת בדק, אשר תוקפן פג, אך עדיין נשמרות בגזברות ואינן מוחזרות לקבלנים. גזבר העירייה יוציא הנחיות לגבי התקופה שיש לשמור, אם בכלל, ערבויות שאינן עוד בתוקף ואת דרך החזרתן לקבלנים או השמדתן ע"י העירייה.

4. **מעקב**

בדיקת המעקב אשר נערכה בשנת 1999/2000 מצביעה כי אין כמעט שיפורים בנושא הטיפול בערבויות המתקבלות ע"י העירייה ושבועצם המצב כפי שתואר בדו"ח מבקר העירייה מס' 18 טרם שופר או תוקן.

גזבר העירייה, אשר בעת הביקורת בשנת 1994/95, היה חדש בתפקידו הגיב לממצאי ביקורת המעקב כלהלן :

"אין ספק שיש צורך לארגן מחדש את נושא הערבויות. עניין זה, במידה והארגון מחדש יעשה באגף הכספים. מחייב הקצאת חדר נוסף ושילוב הנושא עם מטלות נוספות באחריות גורם שיקבע לעניין זה שבשלב זה אינו נמצא במערכת.

בימים אלה אנו מקדמים את תהליך הפיתוח הארגוני שכבר עסק בנושא זה בעבודתו באגף ההנדסה ואני מקוה שבעבודתו ימצא פתרון שיאפשר מתן תשובה הולמת לטיפול בעניין זה".

למבקר העירייה, לא נותר אלא, להיות שותף לאופטימיות גזבר העירייה ויערוך ביקורת נוספת בנושא הערבויות בסוף התהליך הארגוני.

יחד עם זאת נשאלת השאלה כיצד תשמרנה ותטופלנה הערבויות שמתקבלות ע"י העירייה עד להשלמת התהליך האירגוני אשר יימשך תקופה ארוכה ובינתיים הליקויים לא מתוקנים.